

UTKAST

Utdanningsmelding 2014

Kap 0: oppsummering

Kap. 1 innledning

Kap. 2 fakultetenes utdanningsmeldinger

Kap. 3 oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014

Kap 4. læringsmiljøet og arbeidet i læringsmiljøutvalget

Kap 5. Opprettelse og nedleggelse av studieprogram

Kap 6. konklusjoner

0 Oppsummering

Å tilby internasjonal anerkjent forskningsbasert utdanning med høy faglig kvalitet, skal være det overordnede prinsipp for utdanningene ved Universitetet i Bergen. Fakultetenes utdanningsmeldinger tegner et bilde av stor variasjon i utfordringer, og et høyt aktivitetsnivå i utviklingen av studietilbudene.

UiBs hovedprioriteringer for utdanning 2015 er fastsatt gjennom styringsparameterne "Rapport og planer 2014-2015". Fakultetene gir gode beskrivelser av egne satsingsområder. En samlet vurdering av styringsparameterne, innspillene i fakultetenes utdanningsmeldinger og sentrale prosesser tilsier at følgende punkter vil ha særlig oppmerksomhet i perioden framover:

- Videreutvikle et godt læringsmiljø og høy utdanningskvalitet gjennom framtidsrettet undervisning og studentaktiv læring
- Fortsatt fokus på styrking av den pedagogiske dimensjonen i digitalisering, og særlig vekt på videreutvikling og spredning av digitale undervisnings- og vurderingsformer.
- Fortsatt fokus på større spredning av kompetanse innen utdanningsledelse
- Videreutvikling av studentevalueringer av læringsutbytte på emnenivå
- Hvordan bidra til å styrke studentenes psykiske helse og selvtillit
- Øke antall internasjonale fellesgrader
- Satse på utvikling og drift av tverrfaglige program
- Misforhold mellom antall utreisende og innreisende studenter

I tillegg viser meldinger fra fakultetene at det vil være behov for fokus på følgende områder i 2014:

- Integrering, gjennomføring og tilhørighet for å hjelpe studentene til å lykkes
- Etter- og videreutdanning
- Samarbeid med videregående skoler
- Fysisk læringsmiljø og bygningsmessige utbedringer
- Internasjonalisering og fellesgrader
- Robuste fagmiljø
- Praksis i utdanningene
- Rekruttering
- Mentorordning
- Samsvaret mellom undervisnings- og vurderingsformer, og læringsutbyttebeskrivelser

I tillegg ble Det medisinsk-odontologiske fakultet anmodet om å beskrive hvordan fakultetet har fulgt opp NOKUTs anbefalinger knyttet til studieprogrammet i farmasi. Som en oppfølging av NOKUT-rapporten fra 2013, har fakultetet gjennomført en programevaluering. Denne programevalueringen ble godkjent på PUF-møte 18. februar 2015. I tillegg har styringsgruppen for farmasi fått en studentrepresentant, og dekanene er nå erstattet med utdanningsdekaner i representasjonen.

Når det gjelder opptakskrammer (2015-2017), melder Det psykologiske fakultet om behov for økning i opptakskrammene på i alt 60 plasser, fordelt på profesjonsutdanningen i psykologi (20), MA-psykologi (15), MA-barnevern(15), og MA- logopedi (10). Dette er som følge av omdisponering av

bachelorplasser. Opptaket til toårig masterprogram i rettsvitenskap (30 studieplasser) ved Det juridiske fakultet forutsetter midler fra KD.

Det matematisk-naturvitenskaplige fakultet jobber med å opprette 3 sivilingeniørprogrammer i samarbeid med HiB og NHH. Dette vil kreve tilførsel av 60 nye fullfinansierte studieplasser. Fakultetet arbeider også for å øke antall studieplasser på profesjonsstudiet i fiskehelse og for fullfinansierte studieplasser på dette studiet. Det humanistiske fakultet ønsker 20 nye studieplasser for en styrking av studietilbudet i kinesisk.

Tabell 1 Innspill til KD, for budsjettsatsninger.

Fakultet	2015	2016
PS	Flere plasser for psykologer	
SV	Endret studietilbud for mediefag	Økning i ramme og ny finansieringskategori for praktiskrettede mediefag fra høsten 2016 (Media City Bergen)
MOF	Flere plasser for leger, nye plasser i psykiatri og rusomsorg	
JU	Ventet økning i søkningen til juridisk mastergrad fra bachelorstudenter ved høgskolene og de nye universitetene	
MN	Profesjonsstudiet i fiskehelse, energi og teknologirelatert utdanning (studieplasser som følge av ENTEKSatsingen)	
HF	Fullfinansiering av det nyopprettede studietilbudet i kinesisk, og nye fullfinansierte studieplasser.	

Planer for opprettelser - fra 2016

- Bachelorprogram i politisk økonomi
- Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold
- Femårig integrert lektorprogram i historie og religionsvitenskap

- Bachelorprogram i klassisk filologi
- Femårig integrert sivilingeniørprogram i undervannsteknologi (ikke avklart)
- Femårig integrert sivilingeniørprogram i energi (ikke avklart)
- Femårig integrert sivilingeniørprogram i medisinsk teknologi (ikke avklart)
- Årsstudium i kirkemusikk
- Bachelorprogram i spesialpedagogikk
- Årsstudium i pedagogikk
- Femårig integrert masterprogram i logopedi
- Master of Philosophy in Global Health

Planer for nedleggelse - fra 2016

- Bachelorprogram i gresk
- Bachelorprogram i latin
- Masterprogram i internasjonal helse
- Masterprogram i oral science
- Master in Health Promotion

Endringer i programtilbudet kan innebære etablering av reelt nye utdanninger, eller være tekniske omlegginger av studieretninger til studieprogram eller omvendt, som ikke innebærer reelle endringer i studietilbudet.

1. Innledning

Utdanningsmeldingen utfyller framstillingen i Rapport og planer 2014-2015, som er universitetets årlige rapport til Kunnskapsdepartementet. I tillegg lages det egne meldinger og årsrapporter for internasjonalisering og læringsmiljø. Rapport og planer er strukturert rundt universitetets fastsatte styringsparametere og handlingsplaner, mens utdanningsmeldingen skal gi en helhetlig framstilling av utdanningsvirksomheten, en overordnet vurdering av kvaliteten i studietilbudet ved institusjonen, og oversikt over opplegg, tiltak og videre satsinger basert på innspill fra instituttene og fakultetene.

Fakultetenes utdanningsmeldinger skal fungere som en selvevaluering for fakultetene, der nødvendige planer og justeringer for påfølgende periode presenteres i henhold til de resultater som er oppnådd. Fakultetene har hatt frist til 1. april for ferdigstilling av utdanningsmeldingene.

Utdanningsmeldingen er delt i tre. Første del gjengir fakultetenes meldinger i sin helhet. Andre del drøfter UiBs kvalitetssystem og tiltak og prosesser i regi av rektoratet, utdanningsutvalget og Studieadministrativ avdeling. Avslutningen angir behov for videre oppfølging og tiltak ut fra forholdene identifisert i Rapport og planer og universitetets utdanningsmelding.

2. Fakultetenes utdanningsmeldinger

Fakultetene har blitt forelagt følgende mal for utdanningsmeldingen:

Utdanningsmelding:

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2013 og planer og

prioriteringer for 2015.

- Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2014.
- Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2014.
- Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2014 og planer for 2015.
- Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/nedlegginger av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2016.
- Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2014 og planer for 2015.

2.1 Det medisinsk-odontologiske fakultet

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2013 og planer og prioriteringer for 2015

Fjoråret var i stor grad preget av planlegging og organisering av ny studieplan i medisin, med oppstart i august 2015. Semesterstyrene, som er et viktig element i den nye organiseringen, er nå etablert. Tilrettelegging for oppstart av første studieår har krevd innsats fra alle fem institutt. Arbeid med innfasing av andre og fjerde studieår blir en sentral oppgave i 2015. Høsten 2016 starter kull 15 på andre studieår mens kull 13A vil innfases på 7. semester i den nye studieplanen. Fakultetet prioriterer å ta i bruk alternative undervisningsformer, som Team-basert læring, flere vurderingsformer (bla. OSCE) og økt bruk av elektroniske hjelpemidler i den nye studieplanen.

Også andre fagmiljø planlegger omlegging/revisjon av studieplanene. Odontologi planlegger en revisjon av profesjonsstudiet, samtidig som den nye studieplanen i tannpleie vil være fullstendig innfaset fra høsten 2016. Farmasi arbeider videre med en mulig 3+2-utgave (bachelor + master) av den nåværende integrerte mastergraden.

Fakultetet har ansatt pedagog i fast stilling, som starter i august 2015. Arbeid med det nye ferdighetssenteret, skissert i utdanningsmeldingen for 2013, er enda ikke startet. Dette skyldes nødvendige sonderinger knyttet til lokalisering og samarbeid med Haukeland universitetssykehus. En arbeidsgruppe med representanter fra MOF og EIA arbeider videre med dette.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak med særlig oppmerksomhet i 2014

Fakultetet har i 2014 hatt særlig oppmerksomhet mot profesjonalitet, praksis og studentaktiverende undervisning. Dette har vært et viktig element i arbeidet med ny studieplan i medisin, med større vekt på profesjonalitet i yrkesrollen. Medisin og farmasi er godt i gang med mentorordninger, og odontologi ser også på muligheter for å gjøre profesjonalitet og yrkesrolle til et tydeligere tema i undervisningen.

Fakultetet har videre kartlagt i hvilken grad emnerapporter blir publisert i Kvalitetsbasen. Gjennomgangen har vist at flere av fagmiljøene er i rute, mens andre har forbedringspotensial. Det er sannsynlig at det enkelte steder gjøres godt evalueringsarbeid, men uten at resultatene synliggjøres i Kvalitetsbasen. Flere av programutvalgene har tatt ansvar for å forbedre dette. Langt flere evalueringer er nå tilgjengelige, men oppfølgingen av dette vil fortsette.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet

En utfordring som påvirker undervisningen for mange av våre grunnstudier er tekniske problemer knyttet til BB-bygget – dette gjelder histologilaboratoriet og auditoriene, spesielt aud. 1 og aud. 4. Det er svært viktig for fakultetet at dette blir utbedret for å unngå at aktiviteten i lokalene blir

rammet. Fakultetet er allerede presset på undervisningslokaler, noe som gjør at vi blir sårbare når slike problemer inntreffer. Stor avstand til sentrum gjør det også vanskelig å utnytte ledige lokaler «ad hoc». En presset romsituasjon merkes også ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin. Her må man tidvis leie lokaler utenfor UiB for å gjennomføre planlagt undervisning.

Flere av fagmiljøene rapporterer at de tidvis har problemer med bemanning innenfor deler av sine studieprogram. Dette skyldes til en viss grad undervisningstema med høy grad av spesialisering fordelt på få nøkkelpersoner. Slike miljø er sårbare for endringer i staben. Man har sett dette blant annet ved ernæring og internasjonal helse, og også i deler av andre profesjonsstudier.

Studieprogramevalueringer

Det har i 2014 vært gjennomført programevalueringer for Klinisk master i manuellterapi for fysioterapeuter. I tillegg er kvoteordningen ved Senter for internasjonal helse blitt evaluert. Det blir i 2015 gjennomført evaluering av studieretningen genetisk veiledning under masterprogrammet i helsevitenskap. I tillegg pågår det en evaluering av Bachelorprogram i human ernæring, Masterprogram i klinisk ernæring og Integrert masterprogram i farmasi. Alle disse evalueringene avsluttes i 2015. Det legges i 2015 også opp til et eget evalueringsopplegg for semestermodellen i ny studieplan medisin, og en evaluering av masteroppgaven i det erfaringsbaserte masterprogrammet i helseledelse.

Utvikling av studietilbudet, oppretting og nedleggelse

Fakultetet vedtok i 2014 enkelte endringer i programporteføljen med virkning fra 2015. Endringene påvirker i størst grad organisering og administrasjon av programmene, mer enn det faglige tilbudet. De fire masterprogrammene i helsefag slås sammen til et nytt masterprogram i helsevitenskap og videreføres som studieretninger. Masterprogrammet i medisinsk biologi avvikler sine tre studieretninger og skifter navn til Masterprogram i biomedisin. Begge endringene trer i kraft fra og med høstsemesteret 2015, og er begrunnet med ønsker om mer robuste fagmiljø.

Masterprogrammene i internasjonal helse og oral helse er planlagt slått sammen, med virkning fra høsten 2016. Det nye programmet er foreslått med tittel «Master of Philosophy in Global Health», med studieretning i internasjonal helse og studieretning i oral helse.

Aktivitet i etter- og videreutdanning

Ved utgangen av 2014 hadde Institutt for klinisk odontologi 33 kandidater i 7 ulike spesialistutdanninger innen odontologi. Spesialistutdanningen har tidvis problemer med veilederkapasitet og pasienttilgang innen noen disipliner, men det arbeides videre med dette i samarbeid med Tannhelsetjenestens Kompetansesenter Vest, avdeling Hordaland.

Universitetet i Bergen og Legeforeningen arrangerte i 2014 totalt 59 kurs knyttet opp mot spesialistutdanningen for leger. Det er utfordringer med at påmeldte deltakere ikke møter til kurs, selv om dette nå er et mindre problem enn før.

Erfaringsbasert master i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi melder om at programmet nå er bedre integrert i det ordinære fagtilbudet ved Institutt for global helse og

samfunnsmedisin, og at det også er en god dialog med Helse Bergen om rekruttering av studenter derfra.

2.2 Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet

Oppfølging av prioriteringer i utdanningsmeldingen for 2013 og planer og prioriteringer for 2015

Teknologirelatert utdanning: Petroleums-, nano- og datateknologi fortsetter å være blant våre mest populære studieprogram. 74 % av de som begynte på masterprogrammet i energi har ingeniørbakgrunn fra en høgskole, hvorav 88 % kommer fra HiB. Se også avsnitt 5 om planer for 5-årige sivilingeniørstudier.

Styrking av lærerutdanning og fagdidaktisk miljø: Lektorutdanningen er inne i en positiv utvikling, noe som viser seg ved økte søkerfall, redusert frafall og trivsel blant studentene. Programmet hadde i 2014 størst prosentvis økning i førsteprioritetssøkere av lektorprogram i realfag nasjonalt, og kom godt ut i årets Studiebarometer. I 2015 regner vi med 14-15 uteksaminerte kandidater. Fakultetet har tilsatt en stipendiat i fagdidaktikk i 2014 og skal lyse ut en stipendiatstilling til i 2015. Dette er første fase i opptrapping og styrking av det fagdidaktiske miljøet ved fakultetet. Gjennom realfagspartnerskapet samarbeider vi tett med våre partnerskoler. Dette er viktig for å sikre høy kvalitet på lærerutdanningen, og for EVU-arbeidet ved fakultetet. Avtalene med skolene blir nå revidert og fornyet.

Masterseremoni og alumnusdager: Fakultetet arrangerte i 2014 for første gang en seremoni som markerte avslutning av mastergrad for kandidater som leverte sin masteroppgave i 2013/2014. Seremonien ble tatt positivt imot av studentene, som selv har bidratt og vært viktige støttespillere. Høsten 2015 blir det seremoni for de som avslutter mastergraden i 2014/2015.

Antall påmeldte til alumnusdagene i mai 2014 var lavt, men fellesarrangementet i Realfagbygget fungerte bra, og de fremmøtte satte stor pris på tiltaket. Evalueringen viser noen svakheter i planlegging og organisering, blant annet burde informasjon/brosjyrer komme mye tidligere. Fakultetet har opprettet en arbeidsgruppe av vitenskapelig ansatte som følger opp høstens arrangement.

Rekruttering og frafall: Oppdeling av bachelorprogrammet i matematiske fag i tre bachelorprogram og et integrert masterprogram har ført til dobling av søker- og opptakstall. Økt antall studenter gir positive ringvirkninger gjennom et styrket lærings- og sosialt miljø. Institutt for informatikk har delt opp sine to bachelorprogram til fire program fra opptak høsten 2015.

Som et viktig tiltak fra fakultetets handlingsplan for økt rekruttering av bachelorstudenter ble det i mars 2014 organisert en fagdag rettet mot realfagselever i videregående skole. Alle institutter bidro med seminarer og aktiviteter. Med 633 påmeldte elever var fagdagen en suksess.

I 2014 ble det på initiativ fra fakultetet etablert et nasjonalt nettverk for frafallsarbeid, med god oppslutning på en innledende nasjonal konferanse i Bergen. Fakultetet har påtatt seg en koordinerings- og oppfølgingsrolle videre. I tillegg er fakultetet vertskap for en europeisk konferanse, European First Year Experience (EFYE) i juni 2015, som tar opp problemstillinger rundt frafall og studenters trivsel.

Opplæring av stab, digitale læremidler: Vi har avventet utvikling og signaler fra DigUiB. Det er økende interesse fra emneansvarlige, og digital eksamen er et sentralt tema i det administrative utviklingsprosjektet ved fakultetet.

Prioriteringer i 2015:

- Teknologiske utdanninger / sivilingeniør
- Styrking av lærerutdanning og fagdidaktisk miljø
- Digital eksamen og undervisning

- Rekruttering til bachelor
- Nasjonalt nettverk for frafallsarbeid
- Studentsosiale arenaer

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2014

Studentutvalg og -organisasjoner: Vi har aktive studentutvalg som arrangerer mange sosiale aktiviteter med støtte fra fakultetet. I 2013 ble det arrangert et seminar for og med studenttillitsvalgte med støtte fra PEK-midler. Seminaret videreføres nå som del av vår ordinære årlige aktivitet i samarbeid med studentene. En ny studentavis, MatNatPrat, startet våren 2014 med økonomisk støtte fra fakultetet.

Læringsmiljø og bygg: Vi har store utfordringer med bygningsmassen i fht å kunne ha et godt læringsmiljø, med stort behov for oppgradering av undervisningsrom, laboratorier og kursaler. Vi har god dialog med studentene som får tilgang til en del undervisningsrom utenom undervisningen.

Senter for fremragende utdanning (SFU): Fakultetet har et mål om å søke et nytt SFU i neste runde i tillegg til BioCEED som startet 1. april 2014.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2014

Det er meget positivt med økende studenttall på bachelor- og masterprogram, og på inn- og utvekslingsstudenter, men vi ser at det krever mer administrative og faglige ressurser for å kunne følge opp på en god måte. Økt studentmasse legger også stort press på undervisningsarealer. Det er vanskelig å finne egnete rom til ulike faglige og sosiale aktiviteter for studentene.

Studieprogramevalueringer - Gjennomføring i 2014 og planer for 2015

En evalueringsrapport fra 2014 fra bachelorprogram i molekylærbiologi og en programsensorrappport fra bachelorprogram i fysikk er lagt inn i studiekvalitetsbasen. Våren 2014 ble det vedtatt en evalueringsplan for alle studieprogram ved fakultetet etter kartlegging av gjennomførte, pågående og planlagte programevalueringer siste fem år. Tidsplanen for programevalueringen er 2014-2017. I 2015 skal evalueringer for bachelorprogrammene ved Institutt for informatikk og Kjemisk institutt ferdigstilles. De fleste andre programmene har innleveringsfrist for programevaluering 1. mars 2016.

Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/nedlegginger av studieprogram, vurdering av robusthet og fordeling av studieplasser for 2016

Fakultetet planlegger å utvide utdanningsporteføljen ved å etablere tre sivilingeniørprogram, og ønsker å be KD om 60 nye fullfinansierte femårige studieplasser. Dette er i tråd med utvikling mot et mer teknologiorientert fakultet, og vil synliggjøre vår teknologikompetanse og -aktivitet. Vi vil møte samfunnets behov for utdanning på nye fagområder ved å bruke vår kompetanse i samarbeid med regionale aktører innen utdanning og næringsliv. Planene medfører imidlertid også behov for å bygge opp ny kompetanse ved fakultetet, noe som vil kreve tilførsel av nye fullfinansierte studieplasser. Høst 2014-vår 2015 har vi utredet opprettelse av 5-årige integrerte sivilingeniørløp. Rapporten er ikke sluttført, men vi vil melde inn mulig opprettelse av tre 5-årige integrerte løp innen hhv undervannsteknologi, energi og medisinsk teknologi. Vi vil også utrede muligheter for et fremtidig tverrfaglig sivilingeniørstudium innen sjømat. Vi vil arbeide videre for å øke antall studieplasser på profesjonsstudiet i fiskehelse og for fullfinansierte studieplasser på dette studiet. Vi gjennomgikk i 2014 robustheten i våre studieprogram i forbindelse med KDs krav/utredning om minstestørrelse på 20 studenter/program, og utarbeidet to notater. Status for våre studieprogram er uendret (se ePhorte-sak 14/4989, Styresak 93-14). Fordeling av studieplasser for 2015 er den samme som i 2014,

med unntak av informatikkprogrammene, der studieplasser ble fordelt på de nye programmene (jfr. appendiks).

Aktivitet i etter- og videreutdanning - Status i 2014 og planer for 2015

Vi har stor kontaktflate mot skoleverket gjennom Skolelaboratoriet i realfag. I tillegg til etter- og videreutdanning av lærere, driver Skolelaboratoriet flere nasjonale prosjekter. De største er Miljølære.no, Kartiskolen.no og Forskningskampanjen.no. Videreutdanningen i naturfag er intensivert ved at kursene er blitt del av Utdanningsdirektoratets satsing *Kompetanse for kvalitet*. Skolelaboratoriet tilbyr også etterutdanning (korte kurs uten studiepoeng). I tillegg til tradisjonelle dagskurs, har vi i 2014 hatt to store kursrekker: *Nøkler til naturfag* finansiert av Utdanningsdirektoratet og gjennomført i samarbeid med HiB, og *Naturfag i boks*, finansiert av UiB. Matematisk institutt har to videreutdanningstilbud for lærere på 30 studiepoeng hver, innenfor den nasjonale ordningen *Kompetanse for kvalitet*. Instituttet planlegger å søke om videreføring av tilbudet i neste treårsperiode. Instituttet har også ansvar for det toårige «Erfaringsbasert master i undervisning med fordypning i matematikk». Til høsten 2015 tilbyr instituttet to betalingsemner, GeoGebra for lærere på 15 studiepoeng hver. I tillegg til alle disse tilbudene, kan lærere søke om opptak til enkeltemner ved fakultetet. Institutt for fysikk og teknologi tilbyr to kurs i risikoanalyse og risikobasert HMS-styring i samarbeid med Det Norske Veritas (DNV GL). Institutt for geovitenskap sine tilbud skal lyses ut igjen.

2.3 Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Prioriteringer i 2014

I 2014 har fakultetet særlig arbeidet med utviklingen av et nytt tverrfaglig bachelorprogram i global utvikling og ulikhet (se «Utvikling av studietilbud»). Som del av dette arbeidet har fakultetsstyret vedtatt veiledende rammer for utviklingen av tverrfaglige studietilbud.

Gjennomføringen av Åpen dag var en viktig del av fakultetets rekrutteringsarbeid i 2014. Dagen ble gjennomført med ca. 50 elever fra videregående skoler i Bergen og omegn. Med på arrangementet hadde vi både forskere, alumner og masterstudenter, for å gi potensielle søkere et godt inntrykk av studiemulighetene ved SV-fakultetet. I forlengelse av dette initiativet er det gjennomført en felles Åpen dag for flere av fakultetene i 2015. Programmet ved fakultetet måtte avlyses på grunn av dårlig oppslutning, og vi vil i 2015 se nærmere på hvordan dette tiltaket bedre kan profileres ovenfor våre søkergrupper.

Våren 2014 inngikk fakultetet en intensjonsavtale med Amalie Skram videregående skole, for å legge til rette for samarbeid med skolen om blant annet faglige bidrag i undervisningen, faglig oppdatering for lærere, deltakelse i forskningsprosjekter m.m.. Arbeidsgruppa med representanter fra institutt, fakultet og Amalie Skram vgs. gjennomførte sitt første tiltak i september 2014. I løpet av 2014 arrangerte vi to forelesninger, med henholdsvis Frank Aarebrot og Tarje Wanvik, som inngikk som del av undervisningen ved skolen. I tillegg inngikk skolen i løpet av året samarbeid med Medborgerpanelet. Studentene har deltatt i pilot-testingen av undersøkelsene, og arbeider i etterkant med data fra undersøkelsen i undervisningen.

I 2014 startet Studieadministrativ avdeling en gjennomgang av UiBs utvekslingsavtaler. Målsettingen er at hvert studieprogram skal ha et sett med tilhørende utvekslingsavtaler som tilfører relevant faglig innhold i programmet og reflekterer strategiske satsinger. Dette var en viktig del av fakultetets internasjonaleringsarbeid i 2014. Den nye nettløsningen har bidratt til et bedre tilbud til studenter som vil reise på utveksling og har synliggjort mulighetene som finnes for våre potensielle søkere.

Internasjonalisering fortsetter å være et prioritert område ved fakultetet, med gode søkertall og mange fagrelevante utvekslingsavtaler.

Planer og prioriteringer for 2015

I 2015 skal fakultetet arbeide enda mer målrettet med utdanningskvalitet. I sektoren legges det økt vekt på kvalitetskontroll og vi opplever at det er større konkurranse om de beste studentene. Vi vil derfor å gjennomgå våre program og emner, med tanke på å sikre samsvar mellom læringsutbytte og vurderings- og undervisningsformer. En målsetting med dette arbeidet er å oppnå variasjon i undervisning og vurdering, og fremme studentaktiv læring.

En annen del av arbeidet med studiekvalitet vil i 2015 handle om å forbedre studentmottaket. Fakultetet ønsker bedre integrering av studentene i første semester, både faglig og i studiehverdagen. En del av dette arbeidet vil bestå i bedre og mer målrettet informasjonsarbeid i semesterstartsuken og utover i det første semesteret, utprøving av en studiekvalitetsdag med utdeling av en ny studiekvalitetspris, og tettere oppfølging av studentene i semesterstartsuken.

Fakultetet har de siste årene arbeidet for å få praksis inn som del av utdanningene vi tilbyr. Studentene våre ser dette som et av de viktigste tiltakene for å sikre bachelorgradens verdi, både ved å synliggjøre utdanningens verdi i arbeidslivet og ved å styrke studentenes forståelse av egen kompetanse. I 2015 vil fakultetet se nærmere på ulike former for praksis i utdanningen og andre former for møtepunkter mellom studenter og arbeidsliv.

Siden overgangen til nye websider har fakultetet lagt særlig vekt på hvordan fakultetets utdanningsvirksomhet fremstår på web. I 2014 fikk fakultetet egen Facebook-side. For å arbeide mer systematisk med nettsider, sosiale medier og på Mi side har fakultetet laget et årshjul for web. Vi har i dette arbeidet lagt særlig vekt på å bruke nettsidene og Facebook til rekrutteringsformål. En videre målsetting for dette arbeidet er at alle fagmiljøene skal lage korte rekrutteringsfilmer, etter modell av den som Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap publiserer våren 2015. Vi vil i tillegg arbeide for å synliggjøre studentaktiviteter på nettet. Våren 2015 er det ansatt en studentmedarbeider på fakultetet som blant annet har som oppgave å skrive nyhetssaker om studentarrangementer og forbedre informasjonen om studentorganisasjonene på fakultetets nettsider. Det vil også settes i verk tiltak for å profilere utdanningene ved fakultetet ytterligere i løpet av året.

Fakultetet vil i 2015 arbeide videre med digitalisering av utdanningen. Å ta i bruk digitale verktøy i undervisningen og i den faglige formidlingen, vil kunne bidra til variasjon i undervisningsformene. Fagmiljøene skal stimuleres til tett samarbeid med Dig-UiB for å finne kreative og gode verktøy for læring. Fakultetet får et særskilt ansvar for å formidle og dele gode tiltak som kan inspirere andre fagmiljø til økt digitalisering. Som del av dette vil fakultetet arbeide med mulighetene for å utvikle Ulrike Pihls hus som digitalt hus, med rom og utstyr tilpasset studentenes digitale hverdag.

I 2015 har studieseksjonen ved fakultetet startet et prosjekt for å gjennomgå og forbedre de studieadministrative rutineene. Målsettingen er å oppdatere rutiner og brevmaler for å sikre effektive og gode administrative prosesser, sikre lik praksis ved instituttene og øke bevisstheten om god forvaltning. Blant annet vil vi se nærmere på rutineene knyttet til manglende obligatorisk arbeidskrav og innpassingssaker, samt kvalitetssikring av vedtaksrutiner og kompetanse på forvaltningsloven. I

tillegg vil fakultetet fra våren 2015 innføre studieplanendringer to ganger i året. Dette følger av behov for mer fleksibilitet i forvaltningen av studieplanene.

Studiekvalitets- og læringsmiljøtiltak i 2014

I 2014 startet fakultetet et arbeid for å forbedre kvaliteten på det felles ex.fac.-emnet SV100 Samfunnsvitenskapelige tenkemåter. Dette arbeidet har ført til mindre justeringer i emnet når det blir tilbudt høsten 2015, og flere fagmiljøer ønsker å utvikle nye emnetilbud for oppstart høsten 2016. Fakultetet vil samtidig arbeide videre for at opplæring i akademisk lesing og skrivning skal integreres i førstesemesterstudiet.

I Studentenes helse og trivselsundersøkelse for 2014 (SHOT) kom det blant annet fram at studentene ved SV-fakultetet bruker relativt lite tid på studiene sammenlignet med studenter ved de andre fakultetene. Funnene ble diskutert i Studentforum, Utdanningsforum og på Fagkritisk dag. Mulige tiltak som nå vurderes i fagmiljøene er bruk av alternative undervisningsformer og flere obligatoriske undervisningskrav.

I semesterstarten 2014 tilrettela fakultetet for tettere oppfølging av årsstudiestudentene, for å møte noe av den usikkerheten disse studentene kan ha ved valg av studieløp. I tillegg ble det lagt ekstra vekt på utdanningsplanen for studenter på bachelorprogrammene, slik at de skal kjenne bedre til betydningen av denne planen og semesterregistreringskravene. Dette arbeidet fortsetter i 2015.

En arbeidsgruppe ved fakultetet har i 2014 arbeidet med å innhente og analysere data om frafall fra FS. Dette er begynnelsen på et prosjekt der fakultetet ønsker å få informasjon om frafall i ulike semestre og for ulike typer studenter over tid.

Fra fagmiljøene vil vi særlig trekke fram mentorordningen ved Institutt for informasjons- og medievitenskap, der de nå arbeider for å heve kompetansen på mentorene. Ordningen skal evalueres våren 2015. Også Institutt for sosialantropologi ønsker å gi seminarlederne flere mentoroppgaver overfor nye studenter. Ved Sosiologisk institutt arbeides det med å tilby studieturer som en mer integrert del av studieprogrammene på bachelor- og masternivå.

Evaluerings av studieprogram i 2014

Nye programsensorer ble engasjert for de fleste av fakultetets studieprogram i begynnelsen av 2014 og har utarbeidet sin første rapport gjennom året. Tjue av tjuefem programsensorer har levert rapport for 2014 ved innsending av denne utdanningsmelding. Rapportene skal publiseres i Studiekvalitetsbasen etter at de har blitt behandlet i utdanningsutvalgene ved instituttene. Fakultetet ønsker å få enda bedre utbytte av programsensorordningen i 2015.

Utvikling av studietilbud

I utdanningsmeldingen for 2013 meldte fakultetet at vi ønsket å legge ned bachelorprogrammene i utviklingsstudier og politisk økonomi etter opptaket høsten 2014. Samtidig var det et tydelig ønske å utarbeide nye tilbud innenfor begge disse fagfeltene. Vi melder med dette inn opprettelsen av bachelorprogram i politisk økonomi med planlagt oppstart høsten 2016 (se vedlagte skisse). Programmets ressursbehov vil dekkes innenfor fakultetets budsjettammer. Fakultetet vurderer fagmiljøenes kapasitet for å drive programmet som tilfredsstillende.

Fakultetet har arbeidet med utviklingen av et nytt tilbud i utviklingsstudier. Vi ønsker å ta del i UiBs satsing på utviklingsforskning, men trenger mer tid til å utvikle et godt kvalitetssikret og tematisk spisset studietilbud. Vi vil arbeide videre med planene for et bachelortilbud i utviklingsstudier og målsettingen er å melde det inn i utdanningsmeldingen for 2015.

I utdanningsmeldingen for 2013 meldte fakultetet at fagmiljøet i systemdynamikk ved Institutt for geografi ønsket å opprette et nytt bachelorprogram i systemdynamikk. Ressurstilgangen måtte avklares før fakultetsstyret kunne ta stilling til opprettelse av tilbudet. I samråd med fakultetet har fagmiljøet i 2014 arbeidet videre med programskissen, og denne har nå blitt kvalitetssikret av fakultetet. Ressursgrunnlaget er imidlertid fortsatt ikke til stede for å kunne opprette tilbudet. Dette medfører at opprettelsen av programmet ikke kan behandles av fakultetsstyret i utdanningsmeldingen for 2014.

Arbeidet med nye bachelor- og masterprogram ved Institutt for informasjons- og medievitenskap fortsetter, og skal meldes inn gjennom utdanningsmeldingen for 2015. Programmene har planlagt oppstart høsten 2017. Samme institutt har i 2014 meldt at de vil trekke seg fra det tverrfaglige samarbeidsprogrammet bachelorprogram i kjønnsstudier. Beslutningen har virkning fra høsten 2015.

Fakultetets fordeling av studieplasser for 2016 ligger vedlagt. Årets fordeling er noe endret sammenlignet med tidligere år. Disse endringene er gjort for å få en mer reell fordeling av studieplassene, basert på søkertallene til studieprogrammene de siste årene. Det er også omfordelt studieplasser i forbindelse med oppretting av nye studieprogram. Senere kan det i tillegg være behov for å vurdere omfanget av årsstudiene i lys av den endelige oppfølgingen av Finansieringsutvalget.

Under Samordna opptak i 2014 var fakultetets målsetting å nå det tildelte antallet studieplasser ved starten av vårsemesteret 2015 (1113 studenter møtt). Emnetilbudet i første semester var dimensjonert i forhold til et slikt opptak. Vi ser nå at 992 av de nye studentene registrerte seg også våren 2015 (tall fra FS). Fakultetets ramme var høsten 2014 på 960 studieplasser, og vi mener derfor at fakultetet har lyktes godt med sin målsetting for opptaket.

Etter- og videreutdanning

Fakultetet har i 2014 videreført tilbudet som vi har hatt tidligere. I 2015 planlegger fakultetet å undersøke mulighetene for å etablere et studietilbud i planlegging i samarbeid med Det juridiske fakultet. Temaer som klima, energi og omstilling vil kunne inngå som tematikker i et slikt tilbud. Det er også det planlagt opprettelse av ett nytt EVU-kurs ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, Teknologileiing 2. Institutt for sammenliknende politikk planlegger å videreutvikle det erfaringsbaserte masterprogrammet i demokratibyggning for å gjøre det enda mer attraktivt for studenter og mer økonomisk lønnsomt. I tillegg planlegger Sosiologisk institutt å se nærmere på muligheten for å tilby EVU-kurs i tiden fremover.

2.4 Det humanistiske fakultet

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2013 og planer og prioriteringer for 2015

I 2014 har fakultetet hatt økt oppmerksomhet på rekruttering og frafall. Resultatene i opptaket for studieåret 2014-2105 viste at et flertall av våre studieprogrammer ikke klarer å fylle de avsatte plassene, og inngangskarakterene for flere programmer er lavere enn det som er ønskelig. Ved

oppmeldingsfristen høsten 2014 var fakultetet ca. 60 studenter under rammen, og det har resultert i en økende innsats for snu denne trenden.

Fakultetet har videre arbeidet med infrastrukturen tilknyttet etter- og videreutdanning. Det har vært fokus på å utarbeide gode rutiner innen studieadministrasjonen, økonomi og personal. Resultatet er at instituttene nå har et godt grunnlag for å utvikle nye emner, noe som vises i planene for nye emner som skal igangsettes i 2015-2016.

Fakultetet har kontinuerlig arbeidet med justeringer av programporteføljen. Dette arbeidet har vært et viktig ledd i vårt forsøk på å øke rekrutteringen og å konsolidere fagtilbudet.

Prioriteringer for 2015

Hovedprioriteringen for fakultetet i 2015 vil være iverksettelsen av ytterligere tiltak for å øke rekrutteringen og redusere frafallet. Til sistnevnte vil fakultetet ha et prøveprosjekt i klassemottak i første semesteret, for studenter som begynner høsten 2015. Fakultetet innledet året med et internt Rekrutterings- og studiekvalitetsseminar for vitenskapelig og administrativt ansatte. Hovedtema var tiltak for å øke rekrutteringen og bedre gjennomføringen i studiene. Fakultetet har også utlyst midler for bedring av rekruttering og studiekvalitet. Det store antallet søknader vitner om betydelig engasjement i grunnenhetene for dette arbeidet. Videre skal det etableres et rekrutteringsforum, med vitenskapelige og administrative representanter fra alle institutter, samt studentrepresentanter. Primær oppgaven til forumet skal være å støtte både nye og etablerte rekrutteringstiltak, og samtidig være en arena for å utvikle nye tiltak.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2014

Et av fakultetets praksisemner, Praktisk informasjonsarbeid (PRAKTINF), ble tildelt UiBs Uglepris og er dermed kandidat til den nasjonale studiekvalitetsprisen som tildeles av NOKUT. Dette er en viktig anerkjennelse av at praksisemner kan være et viktig tiltak for å synliggjøre og øke studienes arbeidslivsrelevans.

Et av de viktigste bidragene til læringsmiljøet ved HF har vært aktiviteten til fakultetets studentutvalg, Humanistisk studentutvalg (HSU), som er en robust og fremtidsrettet organisasjon. Studentene er aktive i studentdemokratiet på alle nivå, i studentpuben Ad fontes, Humanistenes arbeidslivsutvalg, fadderstyret, HF-revyn og et økende antall underutvalg som bidrar til å bedre læringsmiljøet for alle studenter.

Fakultetet har i 2014 endret reglementet slik at studieprogrammene kan innføre fagemner i første semester. I 2015 vil flere slike emner etableres, og fakultetet håper at emnene vil bidra til å øke de nye studentenes tilknytning til programmene og dermed redusere frafallet som ofte finner sted i overgangen til det andre studiesemesteret.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2014

De største utfordringene for fakultetet er primært knyttet til nedgangen i studenttallet, både på bachelor- og masternivået. Det betyr ikke at studiekvaliteten blir dårligere, men det kan gjøre det

vanskeligere å sikre et godt læringsmiljø, ikke minst med hensyn til studentdeltagelse i programstyrene og fagutvalgene.

Fakultetet ønsker også å understreke behovet for forbedringer i det fysiske læringsmiljøet tilknyttet Griegakademiet. Forbedringer på dette området er et pågående arbeid, men det er viktig at studentene sikres gode lokaler som kan bidra til et godt grunnlag for videre utvikling av instituttets virksomhet.

Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/nedlegginger av studieprogram, vurderinger av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2016

Det humanistiske fakultet melder inn følgende opprettelser:

- Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold
- Femårig integrert lektorprogram i historie og religionsvitenskap: Studieplassene for programmet vil bli omdisponert fra fakultetets ramme, og vil bli fulgt opp i en egen sak til Utdanningsutvalget.
- Bachelorprogram i klassisk filologi: Fakultetet ønsker å slå sammen bachelorprogrammene i gresk og latin til ett program.

Følgende program skal legges ned:

- Bachelorprogram i gresk
- Bachelorprogram i latin

Fakultetets fordeling av studieplasser for 2015/2016 blir ettersendt pga arbeidet med omdisponeringen av studieplassene for å ivareta det foreslåtte lektorprogrammet.

Griegakademiet har meldt et ønske om å opprette et årsstudium i kirkemusikk fra høsten 2016, som en del av sitt tilbud innen utøvendemusikk (lokalt opptak, søknadsfrist 15. desember). Fakultetet er i dialog med instituttet om ressursgrunnlaget for en slik utlysning.

Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2014 og planer for 2015.

I 2014 har fakultetet opprettholdt stor aktivitet innen etter- og videreutdanning, samtidig som vi har fått på plass den interne organiseringen av infrastrukturen for feltet. Dette har gitt et godt grunnlag for arbeid med nye tilbud som skal igangsettes 2015-2106. I det kommende året vil flere nye tilbud etableres: forsknings- og formidlingskompetanse for museumssektoren, fagdidaktikk for ungdomsskolelærere, etikk for helsearbeidere, forskningsetikk, skolekorpsledelse, Suzukimetodikk og musikkterapi i eldreomsorg. I 2015 prioriterer også fakultetet en oppgradering av eksisterende fjernundervisningstilbud.

2.5 Det juridiske fakultet

Planer og prioriteringer for 2015.

I løpet av 2015 vil det avklares om arbeidet med å utvikle ny studiemodell skal videreføres. Dersom fakultetsstyret bestemmer at vi skal gå videre med planene, vil fortsatt utredning av ny studiemodell være sentralt også i 2015. I tillegg vil fakultetet prioritere arbeidet med implementering av fullskala digital eksamen, kvalitetssikring av sensur og klagesensur, og fortsatt arbeid med internasjonalisering.

Implementering av fullskala digital eksamen: Fakultetsstyret vedtok i februar 2015 å gå over til digital eksamen (styresak 10/15). I april 2015 gjennomføres den første digitale eksamenen i full skala, og vårens eksamen i JUS133 Rettskilde og metodelære er pilot. Dersom gjennomføringen av denne eksamenen blir vellykket, er målet at det innføres digital eksamen på alle de obligatoriske emnene fra og med høsten 2015.

Kvalitetssikring av sensur og klagesensur: Etter en endring i universitets- og høyskoleloven, gjennomføres all klagesensur f.o.m. 1.8.2014 som blindsensur. Erfaringene så langt viser at det gjøres flere endringer nå enn under systemet der klagekommisjonen hadde kunnskap om opprinnelig karakter. Situasjonen overvåkes nøye, og det vil i samråd med de kursansvarlige bli vurdert om ytterligere tiltak må settes inn for å sikre kvaliteten både på sensur og klagesensur. I dette arbeidet vil vi ha tett dialog med JSU.

Internasjonalisering: I 2015 vil vi arbeide med å opprette et spesialemerne om utvalgte temaer i kinesisk rett, undervist av vitenskapelig ansatte ved Renmin University School of Law og Shandong University School of Law. Oppstart av dette spesialemerne vil trolig skje først i 2016. Videre vil vi utrede mulige modeller for å gjøre bedre bruk av undervisningskreftene og -kompetansen som kommer til fakultetet på lærerutvekslingsopphold gjennom Erasmus+ programmet. I tillegg vil utvikling av samarbeid med National Law University Delhi være sentralt.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2013: Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2014

Ny studiemodell?: I 2014 har en komité nedsatt av fakultetsstyret utredet en potensiell deling av dagens femårige mastergrad i en treårig bachelorgrad og en toårig mastergrad. Studieordningskomitéen overleverte sin delinnstilling 1 i februar 2015. Komiteen anbefaler ikke en deling av dagens femårige mastergrad nå, men foreslår likevel store endringer i oppbyggingen av masterprogrammet i rettsvitenskap.

Digitalisering: 2014 har først og fremst blitt benyttet til utprøving av nytt utstyr, testing av nye typer opptak ved fakultetet og eksternt, og kvalitetsheving av eksisterende opptaksformer. Fakultetet tilbyr filmopptak (podcast) av alle forelesninger på emner på 1. – 4. studieår og flere spesialemerne. Filmopptakene legges ut på en egen emneblogg (Edublogs), som kun er tilgjengelig for studenter som tar emnet. Det arbeides også med å trekke digital forskningsformidling tettere inn i undervisningen.

Andre studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak i 2014

- *Gjennomgang av alle kurs:* I perioden november 2014 til januar 2015 gjennomførte fakultetet en bredere gjennomgang av samtlige emner på de fire første studieårene, i tillegg til den vanlige kursevalueringen. Formålet var å kartlegge de sterke sidene ved emnene, identifisere utfordringer og synliggjøre gode undervisningstiltak. En rekke observasjoner fra gjennomgangen vil bli fulgt opp i 2015.
- *Masteroppgaver:* I 2013 og 2014 ble det vedtatt endringer i undervisningsstrukturen for JUS399 Masteroppgave for å styrke den faglige oppfølgingen av studentene. Fagansvarlige gir nå veiledning om valg av problemstilling i fagmøter og i en egen emnebank. Studentene blir plassert i faggrupper basert på temaet de skriver om, og må delta på en obligatorisk workshop i sin faggruppe. Studentene skal skrive et eget workshop-notat, og i tillegg lese medstudenters notater som forberedelse til obligatorisk workshop i faggruppene.
- *Internasjonalisering:* I 2014 har fakultetet utarbeidet ny handlingsplan for internasjonal virksomhet for perioden 2014-2015 der fortsatt samarbeid med Russland, Kina, USA og Canada har prioritet. Fakultetet har i 2014 inngått nye utvekslingsavtaler i Kina, USA og Canada, og fått

innvilget søknader om tre samarbeidsprosjekt finansiert av SIU. I 2014 var det 289 som oppnådde graden master i rettsvitenskap, og 149 av disse (51,6 %) hadde utvekslingsopphold som del av graden. Slike tall tilskrives fakultetets mangeårige og kontinuerlige satsing på internasjonalisering og god tilrettelegging for inn- og utveksling.

I årene som kommer kan vi likevel vente en nedgang i andelen som har hatt et utenlandsopphold, ettersom vi ser en relativt stor nedgang i totaltallet for utvekslingsstudenter fra 2013 til 2014. Nedgangen er størst blant de utreisende studentene, fra 192 til 127 studenter (33 % nedgang). Fakultetet har ingen god forklaring på denne nedgangen. Søknadstallene for utveksling studieåret 2015/2016 er de nesthøyeste i fakultetets historie, dermed kan vi anta at de lave tallene i 2014 kun er uttrykk for tilfeldig variasjon.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2014

Rehabilitering av Dragefjellet skole har ført til at fakultetet har måttet bruke lokaler andre steder på Nygårdshøyden til både undervisning og lesesalsplasser. Kompensasjonslokalene har fungert tilfredsstillende.

Et høyt antall studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap har behov for tilrettelegging ved eksamen på grunn av fysiske plager. En del av plagene kan avhjelpes ved at studentene bruker PC på eksamen. Overgangen til digital eksamen vil derfor redusere behovet for tilrettelegging til eksamen, og er dermed også et læringsmiljøtiltak.

Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2014 og planer for 2015

Masterprogrammet i rettsvitenskap som helhet ble sist evaluert i 2013. Som nevnt i punkt 2.3 ovenfor, har fakultetet i 2014 hatt en gjennomgang av samtlige emner på 1. -4. studieår. Videre har fakultetet gjennomført en større undersøkelse blant studentene på 1. og 2. studieår om arbeidsgruppene og arbeidsgruppeledernes rolle.

I 2015 vil evaluering av innføring av digital eksamen være sentralt, i tillegg til de jevnlige referansegruppemøtene på 1.-3. studieår og spørreundersøkelser og/eller referansegruppemøte på 4. og 5. studieår.

Planer for opprettinger/nedlegginger av studieprogram, fordeling av studieplasser for 2016

I juni 2014 vedtok universitetsstyret oppretting av et midlertidig toårig masterprogram i rettsvitenskap med 30 studieplasser, og fakultetet tok opp 30 studenter til programmet. Opptak til dette studieprogrammet i 2015 forutsetter at fakultetet tilføres friske midler fra departementet som dekker utgiftene ved de nye studieplassene. Det er ikke avklart om departementet stiller nødvendige midler til disposisjon for videreføring av programmet.

Avhengig av hva som blir bestemt videre om en mulig omlegging av masterprogrammet i rettsvitenskap, kan det bli aktuelt å opprette et treårig bachelorprogram og et toårig masterprogram i rettsvitenskap. Dette vil i så fall være aktuelt tidligst høsten 2016.

Vurdering av styrken i fagmiljøet

Fakultetet har fortsatt en underdekning på undervisningsressurser, og dette gjør det vanskelig å realisere ytterligere kvalitetshevende tiltak. Situasjonen bedrer seg noe fra år til år. I 2014 tilsatte vi en ny professor og en ny førsteamanuensis, i tillegg til at to førsteamanuenser tiltrådte etter å ha blitt formelt

tilsatt tidligere år. Dette førte til at forholdstallet mellom antall studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap og fast vitenskapelig ansatte i undervisningsstillinger sank fra 44,1 til 39,1 studenter.¹

Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2014 og planer for 2015

I 2014 ble JUR640 Planrett (15 studiepoeng) tilbudt som etter- og videreutdanningskurs ved fakultetet. Emnet tilbys i 2015 også, og i dialog med de kursansvarlige vil det i løpet av 2015 arbeides med å utvikle en modell for nettbasert videreutdanning som kan prøves ut for deler av dette emnet tidligst fra våren 2016.

Fakultetet hadde eget alumniarrangement knyttet til UiB sine alumnusdager i 2014 og videreutvikler sitt lokale tilbud i 2015. Fakultetet vil fortsette å bidra med relevante juridiske foredrag på Faglig-pedagogisk dag.

2.6 Det psykologiske fakultet

Oppfølging av prioriteringer for 2014 og planer for 2015

Fakultetet har i løpet av 2014 gjennomført dialogmøter og diskusjoner på alle nivå for å identifisere utfordringer og muligheter for økt studiekvalitet. Arbeidet resulterte i at fakultetet i oktober 2014 vedtok en Strategiplan for økt studiekvalitet og en styrking av fakultetets fagmiljø. Denne planen omfatter omdisponering av studieplasser, endringer i bachelorprogram, økt fokus på kvalifikasjonsrammeverket, og forbedring av det fysiske læringsmiljø. Parallelt med strategiarbeidet har Kvalitetsutvalget for undervisning og evaluering (KUE) hatt følgende seks satsningsområder som inngår i studieplanendringene for 2015/2016:

- Digitalisering og nye læringsformer
- Deltakende evaluering
- Internasjonalisering
- Etter og videreutdanning (EVU)
- Emnevaske iht nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)
- Vektlegging av vitenskapelig allmenndannelse

Særlige studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak i 2014.

Fakultetet har hatt fokus på rekruttering, tilhørighet og frafall på alle bachelor- og masterprogram. På bachelorprogrammene har særlig økt tilhørighet på programmet vært viktig, mens på masterprogrammene har rekruttering hatt størst fokus, begge som et ledd i å hindre frafall. Som en del av bachelorstudiet i arbeids- og organisasjonspsykologi har studenter i den ideelle organisasjonen Studiekonsulentene på oppdrag fra fakultetet arrangert sosiale sammenkomster for årsstudentene. Oppdraget var å kartlegge grad av tilhørighet og trivsel blant studentene. De leverer en rapport fra arbeidet våren 2015.

Som et ledd i universitetets og fakultetets strategiplaner for 2011-2015 har fakultetet i samarbeid med studentene utviklet rutiner for god evalueringspraksis i form av «Deltakende evaluering». Rutinene skal danne grunnlag for økt deltakelse, dialog, og kontinuerlig evalueringspraksis på alle nivå i utdanningsløpet.

¹ 1853 studenter på masterprogrammet i rettsvitenskap og 42 førsteamanuenser/professorer i 2013 mot 1811 studenter på masterprogrammet og 46 førsteamanuenser/professorer i 2014. Tall fra DBH.

I oppfølgingen av utdanningsmeldingen for 2013, har fakultetet oppnevnt Komite for redelighet i utdanning (KRU). Denne komiteen skal håndtere alle saker knyttet til fusk på eksamen. Det er opprettet en egen nettside for KRU som også har en engelsk versjon.

Arbeidet med å forbedre det fysiske læringsmiljøet /ombygging i Christies gt. 12 er utsatt av byggetekniske årsaker, men følges opp i samarbeid med EIA/UIB ledelse.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2014.

Vi har i 2014 gjennomført møter med alle institutt og fagmiljø for å revitalisere funksjonsbeskrivelsene knyttet til rollen som emne- og programansvarlig. De fleste av fakultetets emnebeskrivelser er gjennomgått (jfr. emnevask) og er lagt inn i den nyeste malen. Dette for å bringe emner i tråd med NKR.

Vi har også hatt fokus på digitalisering, og har vært pilot både i forhold til digital eksamen og utprøving av elektroniske litteraturlister. I tillegg har vi opprettet forumet «DigLunsj» et lavterskeltilbud som skal bistå fagpersoner som ønsker å ta i bruk digitale hjelpemiddel og der fagpersoner kan legge frem ideer og erfaringer rundt digitalisering i eget emne/program.

Fakultetet etablerte i 2014 Undervisningsutvalg (UU) for hvert institutt og utarbeidet nye mandat, instruksjoner og funksjonsbeskrivelser knyttet til ulike funksjoner og roller som emneansvarlig og programansvarlig.

Vi har videre hatt fokus på timeplanlegging og endringer knyttet til dette. Etter klage fra PSU om gjentatte endringer i timeplaner, som flytting av undervisning, avlysning av undervisning og sviktende informasjon til studentene, gikk saken fra viserektor for utdanning til LMU. Fakultetet har møter med studentene og har satt i gang ytterligere tiltak for å bedre praksisen rundt timeplanlegging.

Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2014 og planer for 2015.

Alle våre bachelorprogram ble evaluert i 2014. I plan vedtatt i KUE ble det satt opp programevaluering av masterprogrammene i 2014. Siden evaluering av bachelorprogrammene ble utsatt til 2014 vil evaluering av alle våre masterprogram bli gjennomført i 2015. Arbeidet med emnevask av alle emner er en pågående prosess og et pedagogisk utviklingsarbeid som også er knyttet til program- og emneevaluering. Logopedprogrammet ble evaluert i 2015.

Planer for oppretting/nedlegginger av studieprogram og fordeling av studieplasser for 2015.

Fakultetets strategiplan er forankret i UiB sine overordnede faglige og strategiske målsettinger og ligger til grunn for fakultetets budsjett- og handlingsplaner. Arbeidet med ny strategiplan er startet opp for perioden 2016-2020. Det ble i fakultetsstyret 8. oktober (sak 63-68/14), vedtatt følgende endringer:

- Nedleggelse av Bachelorprogram i folkehelse og helsefremmende arbeid og omdisponering av studieplasser til årlig opptak til Masterprogram i barnevern og Masterprogram i helsefremmende arbeid og helsepsykologi
- Samordning av engelskspråklige masterprogram ved HEMIL-senteret
- Opprettelse av Bachelorprogram i spesialpedagogikk og Årsstudium i pedagogikk, samt tilpasninger av Bachelorprogram i pedagogikk

- Opprettelse av Femårig integrert masterprogram i logopedi
- Opptak til Seksårig integrert profesjonsstudium i psykologi
- Revidering av Årsstudium i psykologi
- Nedleggelse av masterprogrammet i Gender and Development (vedtatt 11.02.15 sak 8/15)

En ytterligere reduksjon av studieplasser ved årsstudiet i psykologi og nedleggelse av Bachelorprogrammet i folkehelse og helsefremmende arbeid vil medføre at fakultetet i perioden 2016-2018 kan omdisponere om lag 200 egne studieplasser. Dette vil gjøre det mulig å innføre direkte opptak til profesjonsstudiet i psykologi, Bachelorprogram i spesialpedagogikk, Årsstudium i pedagogikk og årlig opptak til masterprogrammene ved HEMIL.

Fakultetet har tidligere meldt inn ønske om å opprette flere fullfinansierte studieplasser på program med særlig god rekruttering, og høy samfunnsrelevans. I budsjettperioden 2015-17 vil fakultetet gjenta ønsket om en økning av kapasiteten på følgende studieprogram:

- Profesjonsstudiet i psykologi kan økes med 20 studieplasser
- Logopedi helsefag (MA) kan økes med 10 studieplasser
- Psykologi (MA) kan økes med 15 studieplasser
- Barnevern (MA) kan økes med 15 studieplasser

Prosjektet Strategiplan for økt studiekvalitet og en styrking av fakultetets fagmiljø er en viktig del av fakultetets utdanningsstrategi i perioden 2015-2020 og involverer omlegging og konsolidering av sentrale studieprogram. Delmål for studiekvalitetsprosjektet er blant annet at:

- Studiegjennomføring på BA-programmene skal øke fra 50 % til 75 % innen 2020.
- Samtlige av fakultetets MA-program skal kunne tilby årlig opptak fra 2016.
- Andelen studieplasser på MA-nivå skal økes fra 40 % til 50 % innen 2018.
- Fakultetet vil i perioden fra 2016-18 bygge opp en ny BA-grad i spesialpedagogikk.
- Logopedi-helsefag utvikles til en 5-årig (3+2) utdanning / autorisasjon som logoped.
- Profesjonsutdanning i psykologi går fra 2016 over til direkte opptak fra SO og økte resultatmidler benyttes til å styrke studiekvalitet i psykologiutdanningene.

Aktivitet i etter- og videreutdanning (EVU). Status i 2013 og planer for 2014.

Fakultetet har det siste året arbeidet systematisk for å bygge opp og vedlikeholde en attraktiv EVU-portefølje. Vi opprettet høsten 2014 en administrativ prosjektstilling for å tilrettelegge for økt satsing på EVU. Satsingen tar utgangspunkt i den nye Handlingsplanen for EVU-virksomheten ved UiB som foreslår en styrking av UiBs EVU-portefølje i forhold til ulike satsingsområder. For å synliggjøre fakultetets EVU - tilbud er det utarbeidet en rullerende 2-årsplan for EVU-kurs fra 2015 og utover. EVU planen skal revideres og oppdateres i KUE to ganger pr år og danner grunnlag for fakultetets innmelding av kurstilbud til UIB sentralt.

3. Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2013

Prioriteringer relatert til sektormål

UiB har i 2014 arbeidet med følgende områder som er relatert til sektormål:

- Gjennomføring og frafall

- Etter- og videreutdanning
- Samarbeid med videregående skoler
- Internasjonalisering
- Tverrfaglighet

Gjennomføring og frafall

Høsten 2014 ble det satt i gang kartlegging av frafall. Arbeidet resulterte i en rapport, der sentrale tema er omfanget av frafall, når frafallet forekommer, og hvilke studenter som faller i fra. Rapporten ble lagt fram for diskusjon i Utdanningsutvalget og Universitetsstyret høsten 2014. Det er også tatt initiativ til nasjonalt samarbeid om temaet.

Frafallet, definert som andelen som avbryter et studium hos oss uten fullført grad, og som samtidig ikke er i permisjon, har holdt seg stabilt de seinere årene. Det samme har antall nullyttere. Til tross for dette viser gjennomføringsgraden nedadgående trend. Dette kan forklares med at studenter ikke hopper av studiene i samme grad som før, men at de bruker lengre tid på sine studier.

Andre faktorer som bidrar til frafall er blant annet:

- «Planlagt frafall», det vil si studenter som ikke har noen ambisjoner om å fullføre en grad (13 % i 2009).
- Kvalitetsreformen har sørget for strukturelle endringer som gjør at universitetene tilbyr fagspesifikke studieprogram med 3-årige studieløp, istedenfor ettårige studieløp (grunnfag). Det er antageligvis vanskeligere for en ny student å velge et «rett studieløp» for de neste 3 år og så gjennomføre, enn å velge «rett studieløp» ett år av gangen.
- På grunn av Kvalitetsreformen eksisterer det også i dag en rekke institusjoner som tilbyr bachelorprogrammer. Større nasjonalt tilbud og økt fleksibilitet er ikke nødvendigvis kompatibelt med målsettingen om lavere frafall på hver enkelt institusjon.

Rekruttering av studiemotiverte og høyt kompetente søkere er viktig for å øke gjennomføringsandelen. Informasjonstiltak til elever i videregående skoler, kanskje også til ungdomsskoleelever, slik at førstegangsstudentene har best mulig grunnlag for å gjøre rett valg av studier i første forsøk er viktig. I den forbindelse er det vurdert å gi informasjon til elever i videregående skole på et tidligere tidspunkt enn tidligere.

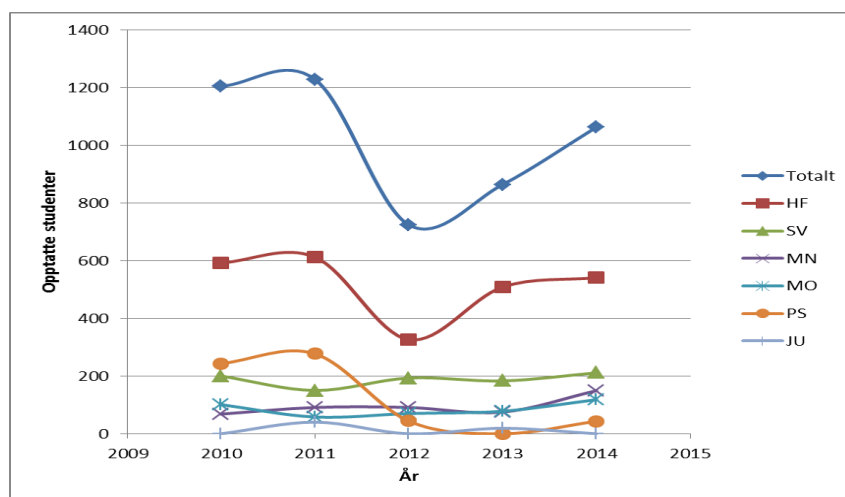
De senere år har riktig dimensjonering av studietilbud og opptak blitt sterkt vektlagt. Dimensjonering av studietilbudene påvirker den vitenskapelige stabens arbeidsomfang og muligheten til oppfølging av studentene.

I 2014 ble opptakssystemet lagt om, slik at myndighet til å fatte beslutninger om opptak av studenter innenfor rammen satt av universitetsstyret ble overført fra sentralledelsen til fakultetene. Dette innebærer at fakultetene nå har myndighet til å fastsette en øvre grense for tilbudstallene ved de ulike instituttene og å gjøre justeringer av tilbudstall for de ulike studieprogrammene der dette er nødvendig. Fakultetene har gitt gode tilbakemeldinger på endringen, og vurderingen er at ordningen har fungert godt.

Etter- og videreutdanning

Videreutdanning

Totalt antall studenter som er tildelt studierett innen videreutdanning er økende (opptatte studenter), og HF har fortsatt flest emner og studenter. Antall opptatte har økt med 23 % totalt siden 2013, og av fakultetene kan MN vise til en vekst på nesten 99 %. MOF har en økning på 51 %, noe som kan skyldes at spesialistutdanning i odontologi beregnes som videreutdanning fra og med 2014. Dette har ført til at antall emner har økt, se tabell 1. SV og HF viser en vekst på henholdsvis 15 % og 7 %.

Figur 1 Antall opptatte studenter per fakultet.

Tabell 2 Antall emner - videreutdanning

	2013	2014
HF	46	43
JU	2	2
MN	22	15
MOF	6	49
PS	15	15
SV	14	14
Totalt	105	138

Siden 2013 har HF fått et nytt emne, mens MN og PS har fått henholdsvis 3 og 2 nye emner.

Vi har utviklet handlingsplan for EVU for perioden 2015-2017 med følgende mål:

- utvide EVU-porteføljen innen de strategiske profilmrådene UiB satser særlig på
- utvide EVU-porteføljen rettet mot lærere
- utvide EVU-porteføljen i tråd med behov og forventninger fra offentlig sektor og partene i arbeidslivet
- utvide porteføljen av etterutdanningstilbud

Etterutdanning

Faglig-pedagogisk dag er det største enkeltstående etterutdanningstilbudet UiB gir lærere fra videregående skoler og ungdomsskoler på hele Vestlandet. Dette er også hovedtiltaket vi tilbyr innen etterutdanning. Opplegget er revidert i 2013, og hadde i 2014 særskilt oppmerksomhet om grunnlovsjubileet. I 2014 hadde faglig-pedagogisk dag 81 tilbud om forelesinger mot 85 året før.

For å videreutvikle faglig-pedagogisk dag er det nå nedsatt en arbeidsgruppe.

Samarbeid med videregående skoler

Samspillet mellom forskning og utdanning skal styrkes gjennom økt lokalt og regionalt samarbeid. Et uttrykt mål har vært å øke samarbeidet med skoleverket. Alle fakultet og universitetsmuseet skal følge opp kompetanseløft for lærere i ungdomsskolen og videregående skole. UiB skal tilby faglig oppdatering av lærere, men også muligheter for elever med spesielle forutsetninger til å ta introduksjonsemner ved universitetet. Det vil også bli vurdert å etablere mer formalisert samarbeid mellom skolene og universitetet gjennom opprettelse av forskerlinje ved partner-/universitetsskolene.

På den bakgrunn inngikk UiB i 2014 en intensjonsavtale med Amalie Skram videregående skole om et gjensidig og forpliktende samarbeid. Formålet med avtalen er at vi vil bidra til oppbyggingen og utviklingen av skolen, og bidra til å heve kompetansen blant elever og lærere, samtidig som vi får synliggjort våre fag for faglig motiverte elever og får en praksisarena og en arena for ulike typer fagutvikling gjennom forskningsprosjekter og FoU-arbeid.

Internasjonalisering

I 2014 hadde 31 % av universitetets kandidater hatt et studieopphold utenlands i løpet av studiene. Dette er litt over nivået som er fastsatt i universitetets handlingsplan, der målsettingen er at minimum 30 % av de som avlegger en grad ved UiB skal ha hatt et studieopphold utenlands.

Antall utvekslingsstudenter er noe redusert fra 2013 til 2014. Det er størst nedgang i antall utreisende studenter der antallet sank fra 758 studenter i 2013 til 684 studenter i 2014. Antall innreisende studenter sank fra 958 i 2013 til 931 i 2014. Ubalansen mellom inn- og utreisende er en utfordring, og det har ikke lyktes å få balanse i dette forholdet i 2014.

Tabell 3 Antall innreisende og utreisende studenter

2012		2013		2014	
Innreisende	Utreisende	Innreisende	Utreisende	Innreisende	Utreisende
823	761	958	758	931	684
Innreisende/Utreisende		Innreisende/Utreisende		Innreisende/Utreisende	
1,1		1,3		1,4	

I 2014 ble det satt fokus på å utvikle nye internasjonale fellesgrader. Til tross for dette ble det ikke opprettet nye fellesgrader i 2014. Fire fellesgrader ble lagt ned, tre av dem internasjonale. Nedleggelsene har blant annet vært begrunnet med lave studenttall. Fellesgrader vurderes faglig sett veldig positivt, men at de er administrativt tunge å drive. Blant annet knyttes det flere praktiske og økonomiske utfordringer til studenter utenfor EU.

Tverrfaglig satsning innen utdanning

Tverrfaglighet er et viktig virkemiddel for å oppfylle en del av samfunnets kompetansebehov. Det er midlertidig flere utfordringer.

Det tverrfaglige masterprogrammet i region og regionalisering, og bachelorprogrammet i politisk økonomi ble nedlagt i 2014. Masterprogrammet i region og regionalisering hadde utfordringer på grunn av et fragmentert fagmiljø med utilstrekkelige stillingsressurser, et uklart opptaksgrunnlag, manglende fagidentitet og administrative problemer. Bachelorprogrammet i politisk økonomi hadde problemer knyttet til det tverrfaglige samarbeidet og frafall.

Disse erfaringene og utfordringene bør diskuteres sentralt, slik at det blir lettere å opprette og drifte tverrfaglige program.

Prioriteringer relatert til styrking av utdanningskvalitet

UiB har i 2014 arbeidet med følgende områder som er relatert til utdanningskvalitet:

- Styrking av kompetansen i utdanningsledelse
- Samfunnsrelevant og framtidrettet undervisning med studentaktiv læring
- Implementering av læringsutbytte i vitnemålstillegg
- Styrking av den pedagogiske dimensjonen i DigUiB - med særlig vekt på å videreutvikle og øke bruken av digitale undervisnings- og vurderingsformer
- Insentiver
- Videreutvikling av fysisk læringsmiljø

Målene om videreutvikling av gode læringsmiljø og høy utdanningskvalitet gjennom framtidrettet undervisning og studentaktiv læring har vært overordnet i arbeid, aktiviteter og tiltak knyttet til utdanning ved UiB i løpet av 2014. Dette omfatter sentralt og lokalt arbeid med utdanningsledelse, læringsmiljø, ulike større og mindre tiltak rettet mot programdesign, studieplanarbeid og undervisningsplanlegging, DigUiB-programmet og priser/insentiver.

Utdanningsledelse

UiB har i 2014 satsset på utdanningsledelse og flere nye lederutviklingstiltak med strategisk, så vel som faglig-pedagogisk og studieadministrativt innhold. En sentral målsetting har vært å utveksle erfaringer og styrke kompetansen i utdanningsledelse, blant annet gjennom nettverksbygging mellom faglige og administrative ledere. Det har vært holdt samlinger/seminarer med vekt på roller og funksjoner i hele universitetsorganisasjonen. I ett av seminarene var målgruppen først og fremst studieprogramledere og programkoordinatorer, og fokuset var programledelse, roller og prosesser knyttet til utvikling av utdanningskvalitet, samt evaluering, undervisningsformer, studentaktiv læring, og samfunnsrelevant og framtidrettet undervisning.

Studieplanarbeid, program- og undervisningsdesign

I 2014 ble det laget ny mal for emnebeskrivelser ved UiB. Utviklingen av malen fulgte opp arbeidet med UiBs nye mal for studieprogram, som Utdanningsutvalget vedtok i 2013. Etableringen av disse malene utløste fornyet oppmerksomhet ved fakultetene og i fagmiljøene om å utarbeide studieplaner med samfunnsrelevans og gode læringsutbyttebeskrivelser. Det har videre vært fokusert på betydningen av å få til best mulig samsvar eller samstemthet (Biggs' «alignment») med læringsutbyttebeskrivelsene når en velger undervisningsformer, læringsaktiviteter og

vurderingsformer slik at disse sammen best mulig fremmer læring og oppnåelse av det foreskrevne læringsutbyttet.

UiB har i 2014 ikke gjennomført kurs i programdesign og studieplanarbeid, men det har like fullt foregått mye aktivitet på dette området, på for eksempel kvalitetsseminar og undervisningsdager. Særlig har Det psykologiske fakultet, i samarbeid med Studieadministrativ avdeling, arbeidet mye med dette. Fakultetet har arrangert en rekke verksteder med såkalt «emnevaske». Disse har i hovedsak vært arrangert instituttvis, men med aktiv deltakelse fra fakultetsnivå, inklusiv undervisningsdekan. Deltakere fra både faglig og administrativ stab har sammen sett på både de formelle kravene til studie- og emneplaner, og på innhold, relevans, sammenheng og samstemthet. Ved de øvrige fakultetene har det foregått liknende prosesser.

Et arbeid på sentralt nivå med å videreutvikle studentenes evaluering av læringsutbytte på emnenivå må sees i sammenheng med det pågående arbeidet med videreutvikling av læringsutbyttebeskrivelser i emner og program. Samtidig eksisterer ulike prosesser og tiltak lokalt med fokus på slik evaluering. og digitale læringsformer. Utdanningsledelse var også tema på UiBs årlige studiekvalitetsseminar.

Implementering av læringsutbytte i vitnemålstillegg

En arbeidsgruppe oppnevnt av Universitets- og høyskolerådet utarbeidet i 2011 et forslag til harmonisering av norske gradsvitnemål og vitnemålstillegg (Diploma Supplement) innenfor høyere utdanning. Dette innebærer blant at vitnemålstillegget inkluderer læringsutbytte. FS ved USIT har arbeidet med malen, og nå er malen også tilpasset lokalt i UiBs FS-system. Det er dermed lagt til rette for implementering av læringsutbytte i vitnemålstillegg. Målet er at Universitetet i Bergen fra og med 1. juni 2015 utsteder alle vitnemål og vitnemålstillegg med den nye malen.

Hovedutfordringene ligger i helhetstenkning rundt studieplaner og emneplaner, samt sammenhengene mellom studieplaner og utbyttebeskrivelse, undervisningsform og vurderingsform.

Styrking av den pedagogiske dimensjonen i DigUiB

Økt bruk av digitale løsninger i utdanning er en viktig satsing og DigUiB- programmet er utvidet i 2014. Satsing på digitalisering skal bidra til å fremme læring og studentenes oppnåelse av læringsutbytte. Satsingen omfatter blant annet et nytt web-basert læringsstøttesystem, stimulering av nye digitale studentaktive læringsformer, og verktøy for opptak og strømming av forelesninger. Digital eksamen og alternative digitale vurderingsformer er høyt prioritert. Planene for digitalisering av undervisning har som hovedmål å få til en videreutvikling og spredning av pedagogisk bruk av digitale undervisningsformer. Hovedvekten av aktiviteten rundt ny læringsplattform har pågått høsten 2014. Det har særskilt vært jobbet med utvelgelseskriterier for valg av løsning og anbefaling av teknologivalg, som forventes å være klar tidlig på vårparten 2015.

Å få fagmiljøene til i stor grad å ta i bruk digitale undervisnings- og vurderingsformer i et større omfang enn nå trenger en gradvis prosess. Mange er interesserte i å komme i gang, men en del opplever usikkerhet og behov for støtte og kompetanse i skjæringspunktet mellom pedagogikk og digitale undervisningsformer. De to som skal tilsettes i ovennevnte nye stillinger i universitetspedagogikk, skal ha pedagogisk kompetanse også når det gjelder digitalisering i undervisningen, og de skal også forske på digitalt støttet læring. Det vil i noen grad bli mulig å få økonomisk støtte til digitalisering av undervisning, og det samme gjelder praktisk støtte.

Insentiver: PEK og Ugleprisen

Program for evaluering og kvalitetsutvikling (PEK)

PEK er UiBs program for finansiering av studiekvalitetsprosjekt, etablert i 1997. Tildeling gis for et år på bakgrunn av søknad, med mulighet for forlengelse i to år.

Utdanningsutvalget vedtok tildelinger for 2014 i møte 20. november 2013 (UU-sak 60/13). Følgende prosjekter ble tildelt midler for 2014:

DigUiB og digital kompetanse	kr. 280 000,-
Videreutvikling av teknologi for avansert interaktiv fjernundervisning	kr. 200 000,-
TVEPS Senter for tverrprofesjonell samarbeidslæring i primærhelsetjenesten	kr. 350 000
Å få studentene med på laget	kr. 100 000,-
Differensialligninger – nett og samlingsbasert undervisningsopplegg	kr. 110 000,-
Ex. phil 2.0 Ny digital læringsplattform i seminarundervisningen ved ex. phil:	kr. 220 000,-

Ugleprisen

Ugleprisen er UiBs interne pris for utdanningskvalitet. Prisen blir delt ut av Universitetets utdanningsutvalg til fagmiljø som kan dokumentere særlig vellykkede tiltak for studiekvalitet. Ugleprisen for 2014 ble vedtatt i møtet i Utdanningsutvalget 19. november 2014, og ble tildelt emnet «Praktisk informasjonsarbeid» ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium (LLE) ved Det humanistiske fakultet. Emnet får tildelt Ugleprisen for 2014 for flere års vellykket arbeid med å knytte UiBs studenter til arbeidslivet, og koble arbeidslivet tettere til undervisningen ved UiB.

Emnet praktisk informasjonsarbeid er Universitetet i Bergen sin kandidat til Kunnskapsdepartementets pris for fremragende arbeid med utdanningskvalitet- Utdanningskvalitetsprisen.

Kap 4. Læringsmiljøet og arbeidet i læringsmiljøutvalget

Fakultetene er bedt om å rapportere følgende om læringsmiljøet:

- Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2013 og planer og prioriteringer for 2015
- Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2014
- Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2014

LMU behandlet fakultetenes innspill i møtet 09.04.15. I det videre følger LMUs rapport om læringsmiljøet i 2014:

LMU har arrangert fire møter og behandlet 40 saker i 2014. Møtene blir arrangert på fakultetene, og de kombineres med befaring og dialogmøte med studenter og ansatte.

Både Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved UiB 2013-2015 og Handlingsplan for likestilling 2011-2015 er viktige redskap for å forbedre læringsmiljøet ved UiB. Status for tiltakene i handlingsplanene blir behandlet to ganger årlig i utvalget.

LMU har anbefalt at det bør opprettes et studentombud ved UiB på bakgrunn av erfaringene fra studentombudet ved UiO. Opprettelsen er vedtatt av universitetsstyret, og stillingen ble lyst ut i

desember. Studentombudet skal være en uavhengig bistandsperson som skal sikre at studentene sine rettigheter blir ivaretatt på en god måte.

Studiestart og fadderuken har vært en viktig sak for LMU også i 2014. Utvalget har vedtatt tildelingen av midler til fadderarrangement, og kursopplegget for fadderne er videreutviklet i samarbeid med fadderkoordinator.

LMU har opprettet en arbeidsgruppe som skal utarbeide et forslag til retningslinjer for konflikter som omfatter studenter. Lignende retningslinjer eksisterer ikke. Arbeidet er omfattende, og det vil ta noe tid å utarbeide et endelig forslag til retningslinjer.

LMU har mottatt klager fra fem fakultet. Klagen gjaldt hovedsakelig det fysiske læringsmiljøet, men utvalget behandlet også en klage fra PSU om sviktende informasjonsrutiner, sen begrunnelse for sensur og mangelfull oppfølging av klagen fra fakultetets side. Klagen blir enten fulgt opp av fakultetene eller Eiendomsavdelingen.

Læringsmiljøprisen ble i 2014 tildelt professor Anne Berit Guttormsen fordi hun gjennom sin aktivisering og gode interaksjon med studentene skaper trygge og gode rammer i undervisningssituasjonen, noe som bidrar til et svært godt læringsmiljø for studentene.

Universell ved NTNU, som er en nasjonal pådriver for læringsmiljøutvalgene, ble invitert til LMU for å orientere om plikten til universell utforming og individuell tilrettelegging samt hvilke tjenester de tilbyr sektoren og UiB.

Andre viktige saker som er drøftet i LMU er et tydeligere system for klager på læringsmiljøet og en mer systematisk informasjon om hvilke kanaler for klager som eksisterer på nettsider.

Kap 6. Opprettelse og nedleggelse av studieprogram

Fakultetene har ansvar for forvaltning av emneporteføljen, mens universitetsstyret har ansvar for programporteføljen. For studieprogrammene fastslår Kvalitetshandboka følgende prosedyre:

- Forslag til endring i programporteføljen fremmes i utdanningsmeldingen
- Fakultetene har frist til 15. oktober med å utforme studieplan og anslå ressursbehov og kapasitet for nye program. Dokumentasjon oversendes Studieadministrativ avdeling.
- Utdanningsutvalget behandler søknadene om endring i programporteføljen etter fakultetenes tidsfrist.
- På bakgrunn av utdanningsutvalgets anbefalinger fatter universitetsstyret endelig vedtak om endring i programporteføljen.

Følgende studier ble opprettet fra 2015

Følgende program ble opprettet fra 2015:

- Bachelorprogram i bioinformatikk (med REALFA-krav)
- Bachelorprogram i datasikkerhet (med REALFA-krav)
- Bachelorprogram i musikkvitenskap
- Bachelorprogram i nordisk språk og litteratur
- Bachelorprogram i norrøn filologi

- Bachelorprogram i norsk som andrespråk
- Masterprogram i helsevitenskap med studieretningene fysioterapivitenskap, sykepleievitenskap, radiograf/bioingeniør, genetisk veiledning

Følgende studier blir nedlagt fra 2015

Følgende program blir nedlagt fra 2015:

- Bachelorprogram i nordisk
- Bachelorprogram i språk og interkulturell kommunikasjon
- Masterprogram i region og regionalisering
- Felles mastergrad i internasjonal helse (Erasmus Mondusprogrammet)
- Bachelorprogram i folkehelse og helsefremmede arbeid
- Masterprogram i arbeids- og organisasjonspsykologi
- Tverrfaglig bachelorprogram i politisk økonomi
- Bachelorprogram i utviklingsstudier
- Årsstudium i utviklingsstudier
- Masterprogram i helsefag – fysioterapivitenskap
- Masterprogram i helsefag – sykepleievitenskap
- Masterprogram i helsefag – radiograf/bioingeniør
- Masterprogram i helsefag – genetisk veiledning
- Felles nordisk masterprogram i marine økosystem og klima (MARECLIM)
- Joint Master's programme in Advanced Spectroscopy in Chemistry (ASC)
- Masterprogram i Gender and Development

Følgende studier er planlagt opprettet fra 2016

Følgende program er planlagt å bli opprettet fra 2016:

- Bachelorprogram i politisk økonomi
- Årsstudium i kjønn, seksualitet og mangfold
- Femårig integrert lektorprogram i historie og religionsvitenskap
- Bachelorprogram i klassisk filologi
- Femårig integrert sivilingeniørprogram i undervannsteknologi (ikke avklart)
- Femårig integrert sivilingeniørprogram i energi (ikke avklart)
- Femårig integrert sivilingeniørprogram i medisinsk teknologi (ikke avklart)
- Årsstudium i kirkemusikk
- Bachelorprogram i spesialpedagogikk
- Årsstudium i pedagogikk
- Femårig integrert masterprogram i logopedi
- Master of Philosophy in Global Health

Følgende studier er planlagt nedlagt fra 2016

Følgende program er planlagt å bli nedlagt fra 2016:

- Bachelorprogram i gresk
- Bachelorprogram i latin
- Masterprogram i internasjonal helse
- Masterprogram i oral science

- Master in Health Promotion

Planer for opprettelser og nedleggelse av program

MOF: Masterprogrammet i medisinsk biologi avvikler sine tre studieretninger og skifter navn til Masterprogram i biomedisin. Begge endringene trer i kraft fra og med høstsemesteret 2015, og er begrunnet med ønsker om mer robuste fagmiljø. Masterprogrammene i internasjonal helse og oral helse er planlagt slått sammen, med virkning fra høsten 2016. Det nye programmet er foreslått med tittel «Master of Philosophy in Global Health», med studieretning i internasjonal helse og studieretning i oral helse.

MN: UiB, HiB og NHH har inngått samarbeidsavtale om utvikling og gjennomføring av sivilingeniørutdanning i Bergen. Hensikten er å styrke tilbudet og kapasiteten på sivilingeniørutdanningen i Bergen ved å utnytte spisskompetanse ved institusjonene og flerfagligheten mellom disse. Dette vil også styrke rekruttering av gode studenter og faglig spisskompetanse, samt øke antallet sivilingeniører i Bergen og omegn. Samarbeidet vil starte innen energi i regi av Science City Bergen, og nye fagområder vil bli utredet. Det skal samtidig arbeides med finansiering av studieprogrammene.

Partene skal innen september 2015 ha etablert grunnlag for søknad om studieplasser til KD knyttet til oppstart av de nye femårs sivilingeniørprogrammene fra studieåret 2016.

JU: Opptaket til toårig masterprogram i rettsvitenskap med 30 studieplasser forutsetter at fakultetet tilføres friske midler fra KD.

HF: Bachelorprogram i gresk og bachelorprogram i latin blir slått sammen til bachelorprogram i klassisk filologi. Når gjelder integrert lektorprogram i historie og religionsvitenskap, vil fakultetet omdisponere plasser fra fakultetets ramme for å få programmet i gang. Fakultetet tror at dette blir et program som vil tiltrekke mange studenter, og da vil en økning i nye fullfinansierte studieplasser være nødvendig for en eventuell fremtidig utvidelse.

PS: Opprettelsen av Femårig integrert masterprogram i logopedi, Bachelorprogram i spesialpedagogikk, Årsstudium i pedagogikk, samt nedleggelsen av Bachelorprogram i folkehelse og helsefremmende arbeid, inngår i fakultetets nye strategiplan for perioden 2016-2020.

7. Konklusjoner

Generelt vil det fortsatt være viktig å satse på utdanningsledelse, særlig på programnivå. Det samme gjelder arbeidet med å sikre samsvaret mellom undervisnings- og vurderingsformer, og læringsutbyttebeskrivelser.

Fakultetenes utdanningsmeldinger viser en stor bredde i måloppnåelser og utfordringer, og meldingene danner et godt grunnlag for det enkelte fakultets prioritering av tiltak og satsinger i perioden.

Meldingene viser i tillegg følgende utfordringer og prioriteringer:

Det fysiske læringsmiljøet. Alle fakulteter melder fortsatt om store behov for forbedringer og utfordringer i det fysiske læringsmiljøet. Det er behov for blant annet oppgraderinger av rom, større rom, utbedring av tekniske utfordringer, og egnende rom.

Digitalisering. Alle fakulteter melder om stort fokus på digitalisering av undervisningen. Det juridiske fakultet går foran med planer om full overgang til digital eksamen på alle obligatoriske emner. Fakultetet har også utprøvd nytt utstyr, og tilbyr tilgjengelige podcast av alle emner på 1.-4. studieår, samt flere spesialemer.

Rekruttering. Fakultetene har stort fokus på rekruttering. Det humanistiske fakultet arbeider blant annet kontinuerlig med justeringer av programporteføljen for å øke rekrutteringen og å konsolidere fagtilbudet. Det matematiske-naturvitenskapelige fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet arrangerer henholdsvis «Fagdag» og «Åpen dag» rettet mot elever fra videregående skole.

Tverrfaglige studieprogram. Det har tidligere blitt meldt om faglige og administrative utfordringer knyttet til drift av tverrfaglige studier. Det er derfor positive nyheter at Det samfunnsvitenskapelige fakultet har vedtatt veiledende rammer for utviklingen av tverrfaglige studietilbud, og at det arbeides for et nytt tverrfaglig bachelorprogram i global utvikling og ulikhet. Det matematiske-naturvitenskapelige fakultet utreder muligheter for et fremtidig tverrfaglig sivilingeniørstudium.

Internasjonalisering. Mange fakulteter har meldt at de har fokus på internasjonalisering. Arbeidet med internasjonalisering av studiene tar forskjellige former blant fakultetene. Det juridiske fakultet arbeider med å bedre bruken av undervisningskreftene og -kompetansen som kommer til fakultetet på lærerutvekslingsopphold gjennom Erasmus+ programmet, samt samarbeidet med utenlandske universiteter. Det samfunnsvitenskapelige fakultet har blant annet arbeidet for at hvert studieprogram skal ha et sett med tilhørende utvekslingsavtaler som tilfører relevant faglig innhold i programmet.

Robuste fagmiljø. Flere fakulteter arbeider aktivt for å styrke robustheten i utdanningene. Det medisinsk-odontologiske fakultet har gjort endringer i programporteføljen, mens Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har evaluert robustheten i sine studieprogram. Det psykologiske fakultet har gjennomført en helhetlig strategisk gjennomgang med påfølgende reorganisering og utvidelse av sin programportefølje.

Praksis i utdanningene. Fakultetene har jobbet aktivt med å tilby praksis i sine utdanninger blant annet for å sikre bachelorgradens verdi i arbeidsmarkedet. Praksisemnet «Praktisk informasjonsarbeid» ved Det humanistiske fakultet ble tildelt UiBs Uglepris, og er kandidat til den nasjonale studiekvalitetsprisen som tildeles av NOKUT.

Mentorordninger. Det medisinsk-odontologiske fakultet har etablert mentorordninger på medisinstudiet., Fagmiljøene ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet trekker fram mentorordningen ved Institutt for informasjons- og medievitenskap, der de nå arbeider for å heve kompetansen på mentorene. Også Institutt for sosialantropologi ønsker å gi seminarlederne flere mentoroppgaver overfor nye studenter. Ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet prøves to ulike mentorordninger ut; en der undervisere inngår i mentorrollen og en der viderekomne studenter er mentor.

Integrering, gjennomføring og tilhørighet for å få studentene til å lykkes. Flere fakulteter arbeider for å bedre gjennomføringsgraden. Det humanistiske fakultet innledet året med et internt rekrutterings- og studiekvalitetsseminar for vitenskapelig og administrativt ansatte. Hovedtema var tiltak for å øke rekrutteringen og bedre gjennomføringen i studiene. Det psykologiske fakultet har en langtidsplan for å øke studiegjennomføringa på BA-programmene til 75 % innen 2020. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har over lengre tid arbeidet systematisk med tiltak for å sikre god integrering av studentene med mål om at de skal lykkes. Dette arbeidet spres nå til de resterende fakultetene ved UiB og til de andre utdanningsinstitusjonene i Norge gjennom et nyetablert UiB-initiert nasjonalt nettverk som aktivt jobber med temaer som frafall og gjennomføring. I juni 2015 arrangeres European First Year Experience-konferansen i Bergen, som vil belyse hvordan man arbeider med disse utfordringene rundt om i Europa.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet arrangerer «Alumnusdagene», og har innført masterseremonier. Det samfunnsvitenskapelige fakultet arbeider med å bedre studentmottaket, og fakultet arbeider for bedre studentintegreringen i første semester med flere tiltak, blant annet tettere oppfølging i semesterstartsuke, og målrettet informasjonsarbeid. Ved Sosiologisk institutt arbeides det med å tilby studieturer som en mer integrert del av studieprogrammene på bachelor- og masternivå.

Hovedprioriteringen for Det humanistiske fakultet i 2015 vil være iverksettelsen av ytterligere tiltak for å øke rekrutteringen og redusere frafallet. Til sistnevnte vil fakultetet ha et prøveprosjekt i klassemottak i første semesteret, for studenter som begynner høsten 2015.

Etter- og videreutdanning. Fakultetene kan vise til stor aktivitet innen Etter- og videreutdanning. EVU-porteføljene forbedres og ekspanderes. Det psykologiske fakultet opprettet en administrativ prosjektstilling for å tilrettelegge for økt satsing på EVU. Det humanistiske fakultet står for den største ekspansjonen av porteføljen, og i det kommende året vil flere tilbud etableres: forsknings- og formidlingskompetanse for museumssektoren, fagdidaktikk for ungdomsskolelærere, etikk for helsearbeidere, forskningsetikk, skolekorpsledelse, Suzukimetodikk og musikkterapi i eldreomsorg. I 2015 planlegger Det samfunnsvitenskapelige fakultet å undersøke mulighetene for å etablere et studietilbud i planlegging i samarbeid med Det juridiske fakultet.

Avsluttende kommentar

Det overordnede prinsipp for utdanningene ved Universitetet i Bergen er å tilby internasjonal anerkjent forskningsbasert utdanning med høy faglig kvalitet. Sentralt framover vil være å styrke samsvaret mellom undervisnings- og vurderingsformer, og læringsutbyttebeskrivelser.

Utdanningsmeldingene fra fakultetene viser at det gjøres mye godt arbeid for å styrke utdanningskvaliteten. Samtidig vil vi kunne oppnå mye ved å samle innsatsen om noen felles prioriteringer. Et mer systematisk og helhetlig arbeid med utdanningskvalitet i hele organisasjonen forutsetter at vi er sammen om en eller flere fellessatsninger. Følgende områder er viktige for styrking av utdanningskvaliteten:

- Sammenheng mellom og variasjon i undervisnings- og vurderingsformer i relasjon til læringsutbyttebeskrivelser
- Insentiver og systemer for å anerkjenne og sikre god undervisning

- Digital læring
- Tiltak for å fremme gjennomføring (hvordan få studentene til å lykkes)
- Praksis i utdanningene
- Mentorordning

I dialog med fakultetene vil ett eller to av disse tiltaksområdene bli valgt som fellessatsning for studieåret 2015-2016.